

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ КІБЕРГІГІЄНИ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ І ВИКЛИКИ БЕЗПЕКИ

Кондратьєв В.Ю.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Сучасна епоха характеризується інтенсивною діджиталізацією суспільства та посиленням ризиків у цифровому просторі, що зумовлює трансформацію системи кіберзахисту України, де формування культури безпечної поведінки в мережі стає стратегічним пріоритетом держави. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю підвищення рівня цифрової грамотності громадян та формування культури безпечної поведінки в кіберпросторі.

Сучасні виклики у сфері кібербезпеки України характеризуються високою технологічною залежністю від іноземних виробників інформаційно-комунікаційних технологій та відсутністю системи оцінки відповідності таких продуктів вимогам безпеки. Це підвищує ступінь вразливості інформаційної інфраструктури та обмежує можливості протидії кіберзагрозам.

Згідно з Законом України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України», взаємодія між державою та суспільством охоплює декілька стратегічних векторів:

1. Формування багаторівневої системи моніторингу та протидії кіберзагрозам, що передбачає активне залучення добровольчих спільнот та громадських ініціатив до процесів виявлення та запобігання потенційним атакам у кіберпросторі.

2. Створення освітніх програм для навчання громадян безпечному використанню цифрових технологій та формування культури відповідальної онлайн-поведінки.

3. Налагодження ефективних каналів комунікації та механізмів своєчасного обміну даними щодо актуальних кіберзагроз між урядовими структурами, бізнес-спільнотою та громадськістю.

4. Розбудова мережі взаємодії та налагодження координації між спеціалізованими підрозділами реагування на кіберінциденти для забезпечення оперативного реагування на надзвичайні ситуації в цифровому просторі.

5. Створення платформи для інтеграції науково-технічного потенціалу дослідницьких інституцій, галузевих фахових об'єднань та активістів громадянського суспільства у розробку та впровадження інноваційних рішень у сфері кібербезпеки.

Важливим аспектом є створення консультаційних пунктів для громадян та реалізація державних і громадських проектів з підвищення обізнаності щодо кіберзагроз та кіберзахисту. Особлива увага приділяється розробці механізмів розкриття інформації про вразливості в умовах динамічної цифровізації всіх сфер державного управління та життєдіяльності держави.

Національний центр координації кібербезпеки відіграє ключову об'єднувальну та координаційну роль у цьому процесі, забезпечуючи взаємодію між різними суб'єктами системи кібербезпеки. Центр також координує діяльність щодо впровадження технічних та організаційних заходів для управління ризиками безпеки електронних комунікаційних мереж та інформаційних систем. Для ефективного впровадження кібергігієни необхідно забезпечити відповідність сучасним вимогам рівня підготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері кібербезпеки. Реалізація включає створення навчальних програм, організацію практичних занять та воркшопів, а також розробку комунікаційних майданчиків для професійного обміну між експертами.

Забезпечення соціальної складової кібербезпеки є ключовим елементом розбудови захищеного цифрового простору в Україні, що передбачає безперервне покращення координації між урядовими структурами, комерційним сектором та громадськістю.